

## Latvijas Zaļās partijas programma

Latvijas Zaļā partija (LZP) par savas programmas stūrakmeni uzskata **ilgtspējīgu attīstību** – tādu politiku, kura nodrošina pašreizējās paaudzes vitālās vajadzības, Eiropas Savienības labākajam līmenim atbilstošu dzīves kvalitāti. Ilgtspējīga politika un rīcība nozīmē, ka pašreizējās paaudzes interešu nodrošināšana nedrīkst radīt grūtības nākamajām paaudzēm nodrošināt viņu vajadzības. Tātad, mēs nedrīkstam dzīvot uz nākamo paaudžu rēķina.

LZP apzinās, ka ilgtspējīgu politiku var īstenot tikai **uz zināšanām balstīta sabiedrība**. Tam nepieciešama sakārtota, efektīva un tiesiska valsts pārvalde. Mēs gribam pārskatīt Valsts lomu sabiedriskajā dzīvē. Mēs gribam redzēt Valsti kā partneri Latvijas pilsoņiem. Visu politisko centienu **centrā jābūt cilvēkam**. Mēs uzsveram katra pilsoņa brīvību un pašatbildību pretstatā valsts regulējošajai kompetencei visās dzīves sfērās.

LZP savā politiskajā darbībā stingri ievēros principu – **domāt globāli un rīkoties lokāli**. Mēs iestājamies par brīvu, demokrātisku, tiesisku, drošu, sociālu, valsti stiprā, nacionālo identitāti, valodu un kultūrvēsturisko daudzveidību saudzējošā, globālās konkurences apstākļos rīcībspējīgā Eiropas Savienībā (ES).

LZP skaidri saredz un atbalsta nacionālos un ES kopējos principus – tiesiskums, drošība, brīvība, tolerance, solidaritāte, subsidiaritāte, respekts pret daudzveidību. Mūs vada pārliecība, ka atbildība par vidi, brīvība, taisnīgums, dažādība, nevardarbība ir savstarpēji atkarīgas un nešķiramas. Tas ir vērtību kopums, kas virzīs mūsu rīcību cilvēces ilgtspējīgai, sociālai, kulturālai un ekonomiskai attīstībai, ievērojot vides kvalitāti garantējošus nosacījumus.

Latvijas Zaļā partija aizstāv tādu Latvijas iedzīvotāju dzīves veidu, kas balstās uz paaudžu, sabiedrības sociālo un interešu grupu savstarpējo palīdzību un līdzdalību taisnīgas un augstiem dzīves standartiem atbilstošas dzīves veidošanā, Latvijas zemes un dabas bagātību vairošanu un saudzīgu izmantošanu, tradicionālu un sabiedrībā atzītu vērtību un paražu cienīšanu, vidrūpi un ekoloģiskas apziņas veidošanu.

### **Mūsu darbības pamatā ir skaidri formulēti valsts attīstības mērķi:**

Cilvēkiem saprotama un tuva politika – tāda politika, kas ir palīdzīga Latvijas iedzīvotājiem visā dzīves ciklā. Jaunieši sagaida no valsts apstākļus, kuri tiem nodrošinātu interesantu specialitāti un darbu. Ja viņi raugās nākotnē, tie sapņo par ģimeni, par bērniem. Politikai jāpiedāvā aizvien jaunas iespējas cilvēkiem dzīvot cilvēka cienīgu dzīvi – tādu, kādu viņi uzskata par labu un pareizu. Mūsdienų jaunatne dzīvos citādā pasaulē, tā nevarēs, kā agrāk, mācīties tikai bērnībā, skolas un studiju gados. Daudzi gribēs mainīt specialitāti, atbilstoši mūžam mainīgās pasaules izaicinājumiem. Visiem, blakus sākotnēji izvēlētajai un apgūtajai profesijai, būs jāapgūst jaunas zināšanas. Profesionālā darba dzīve būs jāapvieno ar ģimenes veidošanu. Ģimene ir pirmais un nozīmīgākais cilvēku sociālās dzīves garants. Tieši ģimenē vairums cilvēku sastop mīlu, solidaritāti, sociālo atbalstu un savstarpējo atbildību vienam pret otru. Ģimenei nav alternatīvas, nekas cits to nespēj aizstāt.

Tādēļ ZZS respektēs un cienīs cilvēku privāto dzīvi, izskaudīs diskrimināciju visās tās formās. Mēs atbalstīsim valstiskās un uzņēmēju iniciatīvas, lai stiprinātu un atbalstītu ģimenes, kurās aug bērni, ar naudu, laiku, atbilstošu infrastruktūru un mūsdienīgu sociālo kultūru (bērnodārzi utt.). Mēs gribam, lai visiem strādājošajiem būtu bērni un tie varētu dzīvot harmoniskā ģimenē. Bērnu aprūpes un uzraudzības iestāžu skaitam, ietilpībai un darbinieku kvalifikācijai jābūt pietiekamai gan laukos, gan pilsētās. Uzņēmējiem jāpiedāvā ģimenēm draudzīgu darba laiku un darba nosacījumus. Bērnu un ģimeņu intereses jāievēro teritoriālajos plānojumos, iestāžu, pakalpojumu centru un uzņēmumu darba laiku regulējumos, nodokļu un mājokļu politikas veidošanā.

Valstij un pašvaldībai jāuzņemas lielāka atbildība, lai pasargātu bērnus no narkotiku un kriminalitātes draudiem, kā arī lai nodrošinātu katram jauniešim viņa spējām atbilstoša darba iespējas un samazinātu sociālās palīdzības nepieciešamību.

Mēs iestājamies par ilgtspējīgu ģimenes politiku, par paaudžu solidaritāti, par ģimenes un dzimtu saišu stiprināšanu. Tas nepieciešams, lai iespējami agri izzinātu bērnu potenciālu un spējas, lai mērķtiecīgā izglītošanas procesā visā mūža garumā tās attīstītu, veicinātu un pielāgotu dinamiskajiem dzīves izaicinājumiem. Visnozīmīgākā vieta un loma šajā procesā ir ģimenei.

## **Izglītība – 21. gadsimta lielākais izaicinājums un nozīmīgākā prioritāte Latvijā.**

Izglītība un zināšanas ir visnozīmīgākais resurss, pie kam – neatņemams. Izglītības sistēmai ir jāspēj ne tikai nodot paaudzēs uzkrātās zināšanas, bet arī veiksmīgai dzīvei nepieciešamo sociālo, kultūras un sadzīves kompetenci, spēju sadarboties un iekļauties kopējos ģimenes, darba kolēģu, nacionālajos un globālajos centienos sasniegt mērķi. Dzīvei nepieciešamā kompetence nozīmē arī spēju mērķtiecīgi izlietot un sadalīt laiku un resursus, spēju uzņemties individuālo atbildību.

LZP uzskata, ka izglītības sistēma Latvijā ir jāpārveido. Skolā jāiemācās mācīties. Katram būs nepieciešamība prast patstāvīgi mācīties visā dzīves garumā. Dzīve prasa bagātu un daudzveidīgu kompetenču buķeti. Globalizētajā pasaulē tas nozīmē arī spēju saprasties ar citām kultūrām. Nozīmīgi ir, lai visi Latvijā pastāvīgi dzīvojošie iedzīvotāji pārvaldītu valsts valodu un spētu saprasties vismaz divās svešvalodās. Visiem studentiem vismaz vienu semestri būtu jāstudē kādā citā valstī. Šādu studiju iespējas arī finansiāli ir jāgarantē valstij. Darba tirgum nepieciešamā kvalifikācija ir atkarīga no izglītības. 21. gadsimta sociālie jautājumi ir atrisināmi tikai izveidojot efektīvu izglītības sistēmu. Mūsu lozungs: „Katram skolas absolventam ir viņa spējām un izglītībai atbilstoša nākamā darba vieta”. Izglītības sistēma ir atbildīga par 21. gadsimta tautsaimniecības attīstības nākotni. Izglītības sistēmai, sadarbībā ar ģimeni, ir jāspēj iespējami agri atklāt katra audzēkņa spējas un dotumus, tos izkopt un nostiprināt. Mēs gribam, lai pārejas no bērnodārza uz skolu, no skolas uz profesionālo skolu vai universitāti būtu vieglas un visiem pieejamas.

Izglītības sistēmai jāpiedāvā kompetenci, individualizētu attieksmi un autonomiju. LZP iestājas par produktīvu, bezmaksas, visiem pieejamu, atklātu izglītības sistēmu. Skolu pārvaldē jāievēro subsidiaritātes princips – pēc iespējas vairāk tiesību un autonomijas jānodod skolai. Valsts uzstāda un pieprasa noteiktus izglītības mērķus

un garantē tos ar kvalitātes kontroli. Bet mērķa sasniegšanas ceļu izvēle tiek uzticēta skolai. Skolu pārvaldībā svarīga nozīme būs valsts noteiktiem izglītības standartiem, noteiktajiem mērķiem un regulējamam sasniegto rezultātu novērtējumam. Tas nozīmē – vairāk brīvības skolai un skolotājiem, vienlaikus prasot lielāku atbildību par rezultātu, lielāku skolnieku un vecāku līdzatbildību izglītības procesos. Valsts maksā un vada. Vecāki un skolēni izvēlas un uzņemas līdzatbildību. Skolas sacenšas savā starpā, uztur caurskatāmību un gādā par skolotājiem, viņu kvalifikāciju un resursiem. Skolotāji ir pelnījuši vairāk uzticības, patstāvības un atzinības. Profesionālās zināšanas, akadēmiskā izglītība, kvalificēšanās iespējas, teorijas un prakses cieša sazobe, kā arī konkurētspējīgas algas un moderna infrastruktūra ir svarīgi priekšnosacījumi izglītotas un radošas sabiedrības veidošanā.

Skolēniem ir gan pienākumi, gan tiesības. Skolēni sagaida, ka pedagogi novērtēs, atklās un īpaši stimulēs viņu talantus. LZP neredz pretrunu starp talantīgu skolēnu atbalstu un palīdzību mazāk spējīgajiem. Skolēniem ir jāizjūt atbildību vienam pret otru, jālepojas ar savu skolu, tās garu un individualitāti, pašsaprotami jāpieņem skolā noteiktā kārtība un paražas. Vecāki ir skolas nozīmīgākie partneri. Skola kopā ar vecākiem, valsts un pašvaldības institūcijām un uzņēmējiem rūpējas par to, lai piedāvātā izglītība atbilstu darba tirgus pieprasījumam, kā arī valsts attīstības stratēģiskajiem mērķiem. LZP iestājas par viesiem pieejamu obligātu vidējo izglītību, lielāku vērību dabas zinātnēm, ekoloģijai, vidrūpei un informācijas tehnoloģijām. LZP rosina kvalitatīvas izmaiņas profesionālās izglītības sistēmā. Mēs sekmēsim augstskolu un zinātniskās darbības ciešāku integrāciju.

LZP saredz zinātnes un pētniecības pieaugošo lomu izglītota un radoša cilvēka tapšanā un straujā tautsaimniecības potenciāla augšanā. Atslēgas vārdi zinātnes un pētniecības jomā, mūsdiā, ir: Zinātnes un izglītības procesu vienotība, starpdisciplīnu pētniecība, pētniecības, tautsaimniecības un sabiedrības interešu kopība, tālākizglītības un lietišķo pētījumu potenciālas profesionālajās augstskolās, starptautisko saišu un vietējās atbildības stiprināšana. Mēs iestājamies par augstāku zinātnes lomas vērtējumu un prestižu sabiedriskajā apziņā.

Zinātne, jaunas idejas un to pielietojums jaunu pakalpojumu un preču radīšanā, nodrošina mūsu dzīves līmeņa kāpumu un līdz ar to arī mūsu sociālo stabilitāti un drošību. Tādēļ LZP aicina visas zināšanu un inovāciju sabiedrības veidošanas veicināšanā iesaistītās puses gan augstskolas, gan uzņēmējus, gan valsts un pašvaldību institūcijas īstenot vienotu un savstarpēji saskaņotu ilgtspējīgu politiku izglītības un zinātnes jomā. Mēs uzsveram zinātnes skaidrojošo un sabiedrību izglītojošo lomu. Mēs redzam universitātes un akadēmiskās aprindas kā intelekta krātuves, kur sabiedrība varētu analizēt pati savu spoguļattēlu un definēt jaunus, laikmeta izaicinājumiem atbilstošus mērķus. Universitātēm un nozaru augstskolām ir vairāk jā rūpējas par specialitāšu tālākizglītību un papildus kvalifikāciju apguves iespējām. Universitātēm ir jā kļūst atraktīvākām un atvērtām arī zinātniekiem no citām pasaules valstīm. Augstskolām jābūt brīvi pieejamām visiem studēt gribētājiem. Stipendiju sistēmas jāveicina izcilību un mācību kvalitāti. Mums jāstiprina augstskolu starptautiskā konkurences spēja. Mūsu mērķis ir radīt tādu izglītības sistēmu no bērnudārza līdz augstskolai, kas visiem Latvijā dotu labas perspektīvas dzīvei un katra spējam atbilstošas zināšanas.

Latvijā šobrīd notiek straujas izmaiņas visās dzīves sfērās. Cilvēki nākotnē dzīvos savādāk, savādāk mācīsies un savādāk strādās. Vecās, pierastās darba vietas bieži vien beidz pastāvēt, to vietā rodas pilnīgi jaunas. Arī sabiedrības novecošanās darba

tirgū ir ļoti redzama. Latvijas darba tirgū jūtams strādājošo deficīts. LZP nepiekrīt viedokļiem, ka problēmas risinājums meklējas imigrācijas barjeru likvidēšanā. Mēs uzskatām, ka valstij jāpalīdz cilvēkiem pārkvalificēties un pielāgoties jauniem darba tirgus piedāvājumiem. Darba devēji nākotnē nevarēs garantēt visai dzīvei stabilu darba vietu darba ņēmējiem. Sociālajiem partneriem un valstij jāpalīdz tiem, kas zaudējuši darba vietu, atrast jaunu. Tādēļ investīcijas izglītībā, jaunu kvalifikāciju apgūvē un humānajā kapitālā kopumā ir mūsdienīga valstiska atbilde uz šīs dienas un nākotnes attīstības sabiedrības izaicinājumiem.

LZP politika ir veicināt un atbalstīt darba iespējas katram, nevis tikai maksāt pabalstus bezdarbniekiem. Bezdarbnieku dzīve, kas balstīta uz finansiāliem pabalstiem nedrīkst kļūt par zināmas sabiedrības grupas dzīves stilu. Darbs ir labāks par bezdarbu. Valstij ir vairāk jā rūpējas par tiem, kuri strādā, bet tomēr dzīvo nabadzīgi. Šai sabiedrības grupai valsts varētu kompensēt sociālos maksājumus un citādi uzlabot viņu dzīves kvalitāti. Valstij ir pienākums aktīvi un konstruktīvi sadarboties ar valsts un pašvaldības institūcijām, lai rezultātā nebūtu bezdarbnieku, bet tikai darba meklējošie. Darba meklējošo izredzes atrast sev atbilstošu darbu ir jo labākas, jo labāka kvalifikācija, jo labākas izglītošanās iespējas visā dzīves garumā. Mūža izglītība turpmāk būs prioritāra dzīves nepieciešamība un tai jā kļūst par pašsaprotamu lietu. Sociālajiem partneriem būs jā gādā par strādājošo papildus brīvo laiku, kurš tiktu veltīts izglītībai un jaunu kompetenču apgūšanai. Izglītošanās laiks vairs nebūs saistīts tikai ar skolas un studiju gadiem, pat otrādi, valsts atbildība par mācībām cilvēka izaugsmes agrīnajā posmā, jā aizstāj ar valsts atbildību par izglītību visā cilvēka dzīves garumā.

Latvijas Zaļās partijas biedri iestājas par to, lai katram Latvijas iedzīvotājam būtu ne tikai viņa interesēm un kvalifikācijas atbilstošs darbs, bet arī īpašums. Īpašums nevar būt tikai atsevišķu personu privilēģija. Mēs uzskatām, ka politikai jābūt tādai, lai darba ņēmējiem būtu iespēja piedalīties uzņēmuma panākumu kaldināšanā, lai tiem tiktu pavērtā iespēja iegūt uzņēmuma akcijas, kurā tie strādā. Īpašuma piederība visiem, kas to vēlas ir būtiska, ne vien, kā papildus ienākuma resurss, bet vairāk pat kā stabilitātes, drošības un brīvības garants. Īpašums piespiež īpašnieku pieņemt rūpes par īpašumu. Pienākums rūpēties par īpašumu Latvijā vēl bieži netiek pildīts. To varam bieži redzēt, ja vērojam zemes, tai skaitā mežu, ēku un gruntsgabalu sakoptību. Īpašuma piederība disciplinē un strukturē sabiedrību, rada priekšnoteikumus solidarai rīcībai. Tā nav nejaušība, ka pasaulē nav neviena brīva un demokrātiska valsts, kurā netiktu turēts cieņā privātais īpašums.

LZP uzskata, ka ģimene un darbs ir paši svarīgākie elementi, kuri nosaka sabiedrības ilgtspējīgas attīstības jēgu, mērķi un saturu.

### **Tautsaimniecība Latvijā globalizācijas apstākļos.**

Dzīves un darba apstākļi strauji mainās ne tikai Latvijā, bet visā pasaulē. Tautsaimniecības politikai jābūt saskaņotai Latvijas nacionālajās interesēs, taču nevaram arī ignorēt globalizācijas procesus. Tie ir jāvērtē nopietni, taču jāuztver kā realitāte, kuru izmainīt nacionālās politikas līmenī nav iespējams. Globalizācijas noteiktajām tautsaimniecības izmaiņām ir jāpielāgojas, jācenšas gūt labumu no šiem jaunajiem apstākļiem. Nacionālajai tautsaimniecības politikai jāspēj minimalizēt globalizācijas negatīvos efektus un palielināt pozitīvos ieguvumus. Latvijai jāizmanto spēju būt dinamiskai un mainīgai. Šķiet nekad agrāk Raiņa sacītais: 'Pastāvēs, kas

pārvērtīsies!’, nav bijis tik atbilstošs tuvākai nākotnei. Globalizācija nozīmē strukturālas izmaiņas, tā mobilizē izaugsmes potenciālu un piedāvā attīstības valstīm jaunas izaugsmes iespējas, straujāku labklājības pieaugumu, darbu un ienākumus. Tomēr globalizācija rada arī bažas. Visvairāk šobrīd apdraudēta ir sociālā stabilitāte un ekoloģiskā drošība. Ekosociālās problēmas arī cilvēktiesības var tikt sekmīgi risinātas tikai panākot globāli sasītošas vienošanās starp pasaules valstīm. Eiropas Savienībai jābūt globālo ekosociālo iniciatīvu priekšgalā, ar savu piemēru jāiedrošina pasaules ekonomiski attīstītās valstis uzņemties pamatatbildību, jārosina jaunattīstības valstis atteikties no sociālā un ekoloģiskā dempinga. Ilgtspējīgai tautsaimniecībai ir jāklūst par visas pasaules valstu kopējo mērķi. Tas būs iespējams tikai tad, ja ANO tiks reformēta un pēc būtības pievērsīsies globālajiem izaicinājumiem iestājoties par globāli sasītošiem ekoloģiskajiem un sociālajiem standartiem. Pēc būtības pasaulē jau ir izveidojusies viena vienota tautsaimnieciskā telpa. Arī Latvijas tautsaimniecībai jābūt globāli konkurētspējīgai un jāatrod tās nišas, kurās izaugsmes iespējas pārsniedz nacionālās robežas. Īpaši jāatzīmē, ka veiksmīgi globālajos tirgos var būt ne tikai lielie koncerni, bet arī mazie un vidējie uzņēmumi. LZP uzskata, ka tieši mazie un vidējie uzņēmumi ir tautsaimniecības sirds un mugurkauls. No šo uzņēmumu spējas pielāgoties izmaiņām, kāpināt produktivitāti un tirgus spēju būs atkarīga labklājības izaugsme.

Ilgtspējīga tautsaimniecība izvirza īpašas prasības valsts pārvaldei. Tautsaimniecība sagaida, ka valsts būs uzticama, tā balstīsies brīvībās, spēš nodrošināt kārtību un attīstības prognozējamību, augstus vidrūpes un sociālos standartus, kā arī iekšējo un ārējo drošību. Taču šādu stipru un uzticamu valsti nevajadzētu jaukt ar valsti, kas atbild par visu un visiem. Mēs iestājamies par valsti, kura koncentrējas uz būtiskajiem jautājumiem, kura spēj mazināt savos pilsoņos nedrošības sajūtu. Mēs gribam redzēt neuzblīdušu, stipru un efektīvu publisko valsts pārvaldi, kura veicina uzņēmējdarbību un sniedz kvalitatīvus sabiedriskos pakalpojumus, kura tirgus risinājumiem dod priekšroku iepretī birokrātiskiem regulējumiem. Mēs iestājamies par valsti, kura samazina nodokļu slogu pilsoņiem un uzņēmējiem. Tomēr vides kvalitātes garantēšanai un ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanai ekonomiskie un finansu instrumenti jālieto drosmīgāk un mērķtiecīgāk. Mūsu princips: ‘Piesārņotājs maksā; resursu un enerģijas izšķērdētājs maksā!’ Mēs iestājamies par valsti, kura grib un spēj nodrošināt valstisku kontroli pār nacionālajiem dabas resursiem, lai nodrošinātu šo resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu un aizsardzību. Mēs atbalstām subsidiaritāti un pašatbildību, kura izveido stabilu līdzsvaru starp valsti, tautsaimniecību un sabiedrību. Mēs uzskatām, ka nevalstisko organizāciju nozīme būtiski pieaug. Sabiedriskās organizācijas, kuras tiek izveidotas un uzturētas sabiedriskā iniciatīvu rezultātā spēj palīdzēt valsts pārvaldes institūcijām īstenot vai pat pārņemt viņu funkcijas. LZP atbalstīs sabiedriskās organizācijas, veicinās to izaugsmi un iesaistīs tās visu līmeņu valsts pārvaldes darbā.

### **Tautsaimniecības politikas mērķi un vērtības.**

Latvijas Zaļās partijas tautsaimniecības politiskais mērķis ir ilgtspējība, tā ir tāda tautsaimniecības politika, kura īsteno strukturālas reformas un investē nākotnei, lai izmantotu globalizācijas procesu izaicinājumus Latvijas labā un mazinātu draudus mūsu valsts iedzīvotājiem, nesamazinot attīstības iespējas nākamajām paaudzēm.

LZP uzskata, ka mazo un vidējo uzņēmnieku labā ir jāvienkāršo nodokļu sistēma un jāsamazina kopējais nodokļu slogs, jāpalielina uzņēmumu motivācija un kreativitāti,

īpašu vērību pelna jaunizveidotie uzņēmumi savas pastāvēšanas pirmajos gados. Ir pozitīvā virzienā jāizmaina sabiedrības attieksme pret uzņēmējdarbību, ir jāstiprina finanšu tirgus un jāpalielina finanšu instrumentu klāsts un apjoms, kuri pieejami inovatīviem attīstības projektiem un uzņēmējdarbības riska mazināšanai. Valstij jāuzņemas lielāka atbildība par nodarbinātības politiku, tai skaitā par darba tirgus aktivizēšanu, darbinieku apmācību un pārkvalificēšanu atbilstoši darba tirgus pieprasījumam, kā arī par ģimeņu atbalstu bērnu audzināšanas un skološanas laikā, lai iespējami vairāk vecāku varētu gan strādāt, gan rūpēties par ģimeni un bērniem.

Valstij būtu saprātīgi jāsamazina birokrātiskais aparāts un jāsamazina lieka aizbildniecība par pilsoņiem visur, kur tas vien ir iespējams. Taupībai efektivitātei, tirgus mehānismu un privāto iniciatīvu ieviešanai jāklūst par valstiskā sektora pilnveidošanas patstāvīgo vadmotīvu.

LZP par ārkārtīgi nozīmīgu un neatliekamu tautsaimniecības politikas mērķi uzskata ilgtspējīgas attīstības un ekoloģisko principu ieviešanu visās saimnieciskās dzīves sektoros. Vides aizsardzības principiem jārod vieta visās tautsaimniecības nozaru vadlīnijās. Videi draudzīgu tehnoloģiju ieviešanai ir jābūt obligātam priekšnoteikumam, lai saņemtu jebkādu valsts atbalstu. Augsti standarti izvirzāmi arī izglītības, telekomunikācijas, infrastruktūras un energoapgādes jomu attīstības projektiem. Enerģētiskā drošība, apgādes ilgtspējība, resursu taupība un racionāla izmantošana, jaunu atjaunojamo energoresursu un energotaupīgu tehnoloģiju apguve ir šī gadsimta lielākais izaicinājums. Latvijā vēl ir ļoti daudz neizmantotu iespēju. Šo iespēju izmantošana nevar būt sekmīga bez starptautiskas sadarbības un kopīgiem, solidāriem un mērķtiecīgiem sabiedrības centieniem. Ilgtspējīgas tautsaimniecības attīstības dzinējspēks ir konkurence un dinamiska, pārmaiņu un inovāciju spējīga sabiedrība. Ilgtspējīgas tautsaimniecības neatņemama pazīme ir augsti ekoloģiskie un vides standarti un sociālo aspektu ievērošana. Mūsu kopējais mērķis ir **ekosociāla tirgus ekonomika**.

Inovāciju spēju veicināšana, jaunu nākotnē orientētu un videi draudzīgu tehnoloģiju attīstība ir būtisks LZP politiskās darbības mērķis. Latvijai ir jāklūst par nozīmīgu pētniecisko centru Baltijas jūras reģionā. Ir nepieciešams jauni valstiski pamudinājumi privātajam sektoram vairāk investēt pētniecībā un inovatīvajās aktivitātēs. Ir nepieciešama ciešāka sadarbība starp pētnieciskajām institūcijām un uzņēmējiem. Īpašs inovatīvās darbības potenciāls ir rodams mūsdienīgas vides politikas izaicinājumos. Visnozīmīgākie vides mērķi ir resursu taupība un vides slodžu samazināšana. Šo mērķu sasniegšanā inovatīvajiem centieniem ir plašas attīstības un tautsaimnieciskās izaugsmes iespējas.

Nozīmīga tautsaimniecības attīstības dimensija ir uzlabot infrastruktūru vides, transporta un komunikāciju jomā. Cilvēkiem vitāli nepieciešamo pakalpojumu sniegšanas sektors, īpaši ūdensapgādes, energoapgādes, transporta infrastruktūras jomā valstij jāsauglabā pilna atbildība arī nākotnē. Protams, arī šajās jomās var tikt ieviesti efektīvi publiskās – privātās sabiedrības modeļi, taču arī nākotnē valstij jāsauglabā pilna atbildība par šīm, sabiedrībai vitāli svarīgajām jomām. Tas pats sakāms arī par citām stratēģiski svarīgām jomām, tai skaitā dzelzceļu un ceļu tīklu, valsts mežiem un citiem valsts nozīmes dabas resursiem, kā arī ostām. LZP neatbalstīs privatizāciju šajās stratēģiskajās tautsaimniecības nozarēs, lai globalizētās tautsaimniecības apstākļos nezaudētu valstisko kontroli pār šīm sabiedrībai vitāli nozīmīgajām jomām.

Ilgspējīga tautsaimniecība ir iespējama tikai tur un tad, ja tiek augstu vērtētas arī tādas vērtības, kā vide, sociālie aspekti, ģimene, izglītība, kultūras daudzveidība un kreatīvā ekonomika. Latvijas ģeopolitiskais novietojums, kultūrvēsturiska pieredze, pilsētu un lauku vides dzīves vērtības un daudzveidība, un iedzīvotāju atvērtība jauninājumiem un pārmaiņām ir nepieciešami priekšnoteikumi, lai mūsu valsts kļūtu par kreatīvās tautsaimniecības zemi.

### **Migrācija, integrācija un tolerance.**

To cilvēku integrācija Latvijā, kuri dažādu iemeslu (arī okupācijas) dēļ migrācijas rezultātā ieradušies uz pastāvīgu dzīvi mūsu valstī būs ļoti nozīmīgs valstisks uzdevums. Latvija ir izteikti multietniska valsts. No 2.3 miljoniem iedzīvotāju ap 60% ir latvieši, gandrīz 30% ir krievi. Latvijā dzīvo arī daudz baltkrievu, ukraiņu, poļu, ebreju, lietuviešu un citu tautību. Daudzi no cittautiešiem ir ļoti labi integrējušies Latvijā, brīvi pārvalda latviešu valodu, zina un ciena tautas tradīcijas, kultūru un vēsturi, piekopj pamatnācijas līdzīgu dzīvesveidu. Tomēr mums jāatzīst, ka sadzīvē varam vērot arī neiecietības izpausmes, nevēlēšanos integrēties latviskajā valodas vidē, prasības ieviest divvalodību, pārskatīt izglītības gūšanas nosacījumus un latviešu valodas apmācības prasības no vienas puses un neapmierinātību ar pārāk lēno integrācijas procesu un neproporcionālo pārrobežas politisko aizbildniecību par latviešu valodu nezinošajiem iedzīvotājiem no otras puses.

Latvijas Zaļā partija iestājas par konsekventu nacionālās identitātes, it īpaši latviešu valodas un kultūras aizsardzību un tālāku uzplaukumu. Taču nacionālās identitātes īstenošanas politiskā LZP izvairīsies gan no citu tautību aizvainojoša populisma, gan arī no naiva un latviskai identitātei pastāvoša kosmopolitisma. Mūsaprāt integrācijas process var būt sekmīgs tikai tad ja abas puses seglapās savstarpēju cieņu un labticīgi sadarbosies. Integrācija prasa savstarpēju saprašanos un savstarpēju saprašanos nodrošina latviešu valoda. Tomēr ir arī tādas prasības, kuras jāpieņem bez diskusijām, proti: demokrātija un tiesiska valsts, iedzīvotāju cieņas neaizskaramība, tiesības brīvai personības izaugsmei, dzimumu un pilsoņu līdztiesība. Ar toleranci raugoties uz visiem Latvijas pilsoņiem, neatkarīgi no viņu tautības, ādas krāsas vai reliģiskās pārliecības, mēs vērtējam tautību ziņā daudzveidīgo Latvijas sabiedrību mazāk kā draudu, bet vairāk kā potenciālu mūsu valsts straujai izaugsmei un kopējam labklājības kāpumam. Tomēr pārspīlēta tolerance nevar tikt piemērota pret tiem indivīdiem, kuri izturas necienīgi pret mūsu valsti un kopējiem ES vērtībām. Valsts pārvaldes sistēmai un tiesībsargājošām institūcijām pret likumu pārkāpējiem jārikojas konsekventi un stingri atbilstoši likumam, lai aizsargātu kopējās demokrātijas un nacionālās intereses, garantējot vispārēju drošību un kārtību kādu to pieprasa un demokrātiskā ceļā nodrošina sabiedrības vairākums.

Integrācijas process nebūs veiksmīgs bez latviešu valodas pietiekamām zināšanām un kvalitatīvās izglītības visās skolās obligāti iekļaujot mācības par eiropeskajām vērtībām, Latvijas kultūru un vēsturi, kopēju ētikas izpratni.

### **Sociālas valsts izveide un tālāk attīstība.**

Sociālas valsts izveides pamatuzdevums ir nodrošināt stabilu sociālā atbalsta finanšu mehānismu apstākļos, kad iedzīvotāju skaits Latvijā pakāpeniski sarūk, dzīves ilgums palielinās un vecuma struktūras izmainās. Samazinās aktīvi strādājošie iedzīvotāji un

palielinās sociāli apgādājamo skaits. Daudzi vecumdienas sagaida bez bērniem un mazbērniem. No finansiālā aspekta raugoties, demogrāfiskā situācija ir nieprieecinoša un prasa sociālās politikas izmaiņas ilgspējas nodrošināšanai.

Sociālajai sistēmai Latvijā jāspēj veikt sociālā uzkrājuma tiesiski taisnīgu pārdali. Tādu sacilā nodrošinājuma pārdali, kura izlīdzsvaro atbalstu starp stipro un vājo sabiedrības locekli. Stipriem pleciem jānes lielāks slogs nekā vājajiem. Tomēr tiem, kuri savas aktīvās darba dzīves laikā ir pensiju un sociālajos fondos iemaksājuši vairāk naudas, vairāk arī jāsaņem atpakaļ. Sociālajai sistēmai jāievēro arī tiesiskais taisnīgums, attiecībā uz dažādām paaudzēm. Tas nozīmē, ka pašreizējā paaudze nedrīkst dzīvot uz bērnu un mazbērnu rēķina. Tomēr pašreiz dzīvojošie pensionāri un sociālā labuma saņēmēji izmanto tieši to sociālo maksājumu naudu, kuru maksā strādājošie nodokļu maksātāji. Tātad pastāv paaudžu sociālā sloga un patēriņa ģenerāciju solidaritāte.

Tomēr sociālā taisnīguma pamatā ir ne tik daudz savstarpējā finansiālā solidaritāte, cik darba vietu, izglītības pieejamība un iespēja būt sabiedriski aktīvam. Kopumā to varētu nosaukt par **pieidalības tiesiskumu**. Mūsdienā apstākļos ļoti nozīmīgs ir izglītības un tālākizglītības tiesības. Katram sabiedrības loceklim jābūt tiesībām uz izglītību un tālākizglītību. LKP tieši šīs tiesības uzskata par pašām nozīmīgākajām. Tieši šīs tiesības nodrošina labas dzīves iespējas. Tieši izglītība apdrošina katru sabiedrības individu pret riska brīžiem visā dzīves ciklā, īpaši tiem, kad cilvēks zaudē darbu vai vēlas mainīt profesiju vai darba vietu, nodibina ģimeni, ģimenē piedzimst bērni, ir jāmaina mītnes zeme vai dzīves vieta. Sociāli atbildīga valsts šādos dzīves sarežģījumos sniedz pilsoņiem palīdzīgu roku. Stiprā valstī tiek garantēta drošība un solidaritāte, to uztur stiprs un ilgspējīgs tautsaimnieciskais sektors, stipra un saliedēta sabiedrība un stabila ģimene. Sociāli atbildīga valsts nozīmē arī subsidiāru valsti, t. i. valsti, kur mazās struktūras (ģimenes, pašvaldības, sabiedriskās organizācijas) ir pilnvarotas un reāli veic visas funkcijas, kuras tām ir pa spēkam.

Sociāli atbildīga valsts apkaro nabadzību visās tās daudzveidīgajās izpausmēs. Nabadzība nav tikai elementārs naudas trūkums. Nabadzība, pirmkārt, ir nepietiekama izglītība, nekārtīgs un neorganizēts dzīvesveids, nepietiekami sociālie kontakti un nepietiekama sabiedrības uzmanība. Nabadzību var izskaust tikai izprotot un likvidējot tās izcelsmes saknes: izglītības nabadzību, sociālo kontaktu nabadzību. Lai nabadzīgos cilvēkus atgrieztu normālā sabiedriskajā dzīvē nepietiek tikai ar atbalsta naudu. Vairāk par to ir nepieciešama palīdzīga roka, lai stiprinātu gribu mainīt dzīvi, izmantot visas pašdisciplīnas rezerves un aktivizētu ģimenes un pašvaldību atbalsta mehānismus. Izraut nabadzībā ieslūgušu cilvēku no nolemtības un posta vides ir grūti, bieži pat neiespējami, tādēļ daudz vairāk vēribas jāpievērš aizšķērsojot ceļu uz nabadzību. Latvijas apstākļos mums pirmkārt jā rūpējas par to, lai neviens skolēns nepamestu skolu bez specialitātes. Katram iespējams apgūt profesiju, kura ir pieprasīta un nepieciešama. Tas ir ne tikai sociāli svarīgi, tas ir arī valstiski nozīmīgi un finansiāli racionāli. Sociāli atbildīga valsts rūpējas arī par pensijas vecuma ļaudīm, un ne tikai garantējot visiem iztikas nepieciešamo pensiju, bet arī piedāvājot jaunas darba un sabiedrisko aktivitāšu iespējas.

## **Veselības politika.**

Veselība ikvienam ir visbūtiskākā dzīves sastāvdaļa. Latvijas Zaļā partija vēlas panākt, lai veselības aprūpe visiem un ikkatram būtu garantēti pieejama jebkurā laikā un



vienādiem nosacījumiem, lai iedzīvotāju vēlmes un optimāli aprūpes apstākļi būtu galvenās prioritātes sektorā. Lai to sasniegtu, mums ir nepieciešami pareizi strukturālie un finansiālie veselības aprūpes sistēmas nosacījumi, daudz labāka komunikāciju iespēja, daudzveidīgs un visaptverošs piedāvājums, kā arī līdzvērtīga aprūpes pieejamība un pakalpojumu spektrs visā Latvijas teritorijā.

LZP uzskata, ka Latvijā jāuzlabo kontakti un sadarbība starp dažādiem veselības aprūpes dienestiem – ambulatoro, stacionāro un rehabilitācijas pakalpojumu sniedzējiem. Visbūtiskākā loma šīs sadarbības koordinēšanā ir un arī nākotnē būs ģimenes ārstam. Ģimenes ārsts ir centrālā veselības aizsardzības sistēmas figūra. Īpaši uzlabojumi nepieciešami iedzīvotāju veselības stāvokļa novērtēšanas un cēloņsakarību izpētes jomā, kā arī agrīnajā diagnostikā un terapeitiskajā aprūpē. Jāuzlabo medicīniskās palīdzības sniegšanas iespējas ar atkarībām sirgstošajiem. Jāuzlabo ārstniecisko iestāžu un slimokasu sadarbība. Jāpaplašina privāto ārstniecisko iestāžu tīkls. Jāturpina investīcijas centrālajās slimnīcās.

ZP apzinās, ka sabiedrības novecošanās apstākļos veselības politika nedrīkst koncentrēties, tikai uz augstas kvalitātes ārstniecību. Mūsdienu apstākļos īpaši liela vērtība veltāma preventīvām darbībām un veselību veicinoša dzīvesveida un paradumu kopšanā. Veselības veicinoša dzīvesveida iedibināšanai Latvijā nepieciešams ieguldīt vairāk finansiālo un intelektuālo resursu. Mūsdienu veselīgi dzīvot nozīmē piekopt zaļo dzīvesveidu. Ilgtspējīga veselības politika sākas ar pareizu ēšanu, ar kustīgām un sportiskām ikdienas nodarbībām, ar katra cilvēka individuālo atbildību par savu veselību un uzturot to jau no agras bērnības. Ir jāpalielina sabiedrības neiecietība pret veselībai kaitīgiem ieradumiem un jārada vispārēja atbalsta un atzinības gaisotne tiem, kuri rūpējas par savu un savas ģimenes veselību. LZP atbalstīs un veicinās veselīgas pārtikas, īpaši bioproduktu apriti, cīnīsies par tīru ūdeni, veselīgu, cilvēkam draudzīgu vidi pilsētās, aizsargās dabu, rekreācijas un kūrortu resursus, kuri nodrošina sabiedrībai iespēju būt veselai un pilnvērtīgi dzīvot kvalitatīvā vidē.

Latvijas valsts ārstniecībai tērē ļoti nozīmīgus finansu resursus. Tomēr iedzīvotāji nav apmierināti ar veselības aprūpes kvalitāti. Ir jāmeklē jauni ceļi, kā sistēmu uzlabot. Ar lielāku finansiālo atbalstu ārstniecībai sabiedrības veselības problēmas atrisināt nevarēs.

Izmaiņas nepieciešamas arī veco ļaužu aprūpes sistēmā. LZP iestājas par lielāku atbalstu veco ļaužu aprūpei viņu patstāvīgajās dzīves vietās. Mēs piekrītam parunai: 'Vecus kokus nepārstāda!' Tādēļ lielāka vērtība veltāma sadarbības uzlabošanai starp ģimeni, profesionālajām aprūpes institūcijām un sabiedriskajiem, brīvprātīgajiem palīgiem. Sistēmai jābūt tādai, lai aprūpējamais iespējami ilgāk varētu palikt mājās, tādēļ jāmazina grūtības piederīgajiem, atvieglojot to rūpes un ļaujot tiem turpināt darbu savā profesijā. Ja tomēr aprūpējamais nonāk veco ļaužu mītnē, valstij jānodrošina laba pakalpojuma kvalitāte, nepieciešama regulāra kontrole. LZP uzskata, ka ārpus mājās veco ļaužu aprūpe arī jāorganizē iespējami tuvu to iepriekšējai dzīves vietai. Dzīves apstākļi būs jo labāki, jo tie vairāk līdzināsies dzīvei ģimenē.

Latvijas Zaļā partija ar bažām raugās industrializētās un globalizētās sabiedrības nākotnē. Mēs uzskatām, ka nekontrolēts un neierobežots dabas resursu patēriņš var novest pasauli ekoloģiskajā krīzē, kas nozīmētu arī civilizācijas krīzi. Taču tik pat

nopietni LZP uztver arī iespējamu sociālo krīzi. Arī sociāli resursi neatjaunojas paši par sevi. Sabiedrība noveco, demogrāfiskā nākotne ir negatīva, aizvien vairāk cilvēku noveco ārpus ģimenes, ģimeniskās saites izplēn. Tādēļ mēs aicinām mainīt attieksmi ne tikai pret vidi un dabu, bet arī atdzīvināt cilvēciskos sociālos kontaktus. Ir nepieciešama apzināta un mērķtiecīga cilvēcisko attiecību kopšana sabiedrībā. Mēs rūpēsimies par sociālās kultūras atdzīvināšanu un tālāko attīstību.

### **Klimata izmaiņas.**

Divdesmitā gadsimta otrās puses vēsturiskie notikumi – dzelzs aizkars, kurš atdalīja austrumu un rietumu pasaules, krišana demokrātiskā revolūcijas Centrāl un Austrumeiropā, Latvijas neatkarības atjaunošana, novērsa kara draudus, radīja jaunus apstākļus globālai izaugsmei un attīstībai. Divdesmitais gadsimts rada arī risinājumu kā sadalīt mežonīgo kapitālismu un rada ceļu, kā veidojama sociāli atbildīga valsts. Tomēr divdesmitais gadsimts iezīmēja arī jaunus globālos mērķus – vides aizsardzību un ilgtspējīgu attīstību; terorisma draudu novēršana un cīņa ar klimata izmaiņām. Klimata izmaiņas ietekmē visas sabiedriskās dzīves jomas visus dzīves apstākļus uz Zemes un audzē jaunu globālo konfliktu potenciālu. Ja pasaules sabiedrība spēs rast saprātīgu globālām kopinteresēm atbilstošu risinājumu pieejai nepietiekamajiem enerģijas un ūdens resursiem, mums jāērēķinās ar nopietniem kara draudiem. Ja klimata izmaiņu rezultātā lielas piekrastes sauszemes platības un pat veselas valstis pazudīs okeāna ūdeņos, pasaulei būs jāērēķinās ar globāliem migrācijas draudiem un jauniem pārobežu konfliktiem. Šādos apstākļos arī Latvija nevarēs palikt neskarta miera osta. Kaut arī zinātne vēl nav devusi galīgu verdiktu par klimata izmaiņu iemesliem un oglekļa dioksīda izmešu pieauguma lomu šajos procesos, LZP uzskata, ka viens no ekoloģijas pamatprincipiem – piesardzības princips, liek mums rīkoties nekavējoši. Klimata izmaiņu draudi ir jāuztver nopietni un jānovērš visi iespējamie cēloņi, kuri šo procesi veicina.

Klimata izmaiņas vairs nav tikai drauds, tā jau ir realitāte. Ja tās veicina cilvēks, tad cilvēks var šo procesu nobremzēt. Mums ir vajadzīgi jauni, pārlicinoši pētījumi, jo mums ir jābūt gataviem pārmaiņām. Situācija ir patiesi draudīga, taču mēs varam to izmantot, lai radītu jaunas vides tehnoloģijas, jaunas darba vietas, inovatīvās aktivitātes, lai attīstītu ilgtspējīgu dzīves stilu. LZP aicina mainīt domāšanu un dzīves stila paradigmas. Visiem, kuri ir atbildīgi par politiku, tautsaimniecību un enerģētiku jāuzņemas atbildība arī par klimata izmaiņām un atbilstoši jārikojas. Pirmkārt mums jāsamazina energopatēriņš. Energotāupībai jāklūst par neatņemamu politisko mērķi visās dzīves jomās. Tas ir izaicinājums gan tautsaimniecībai kopumā, gan katrai mājsaimniecībai. Atjaunojamo energoresursu izmantošanas pieaugums ir otrs būtiskākais darbības virziens. Latvijā abās jomās vēl ir daudz neizmantoju rezervju un iespēju. Latvijai ir būtiski palielināt enerģētisko neatkarību un pašnodrošinošo kapacitāti. LZP aicina plašāk pielietot atjaunojamus energoresursus ģenerējošās jaudas decentralizēt un izveidot visā Latvijas teritorijā. Biomasas, vēja, ūdens, atkritumu un zemes siltuma enerģijai jāklūst plaši pielietotai visur, kur vien tam ir nepieciešamie priekšnoteikumi.

Energotāupošas ēkas – darbavietas, biroji, sabiedriskās ēkas un mājokļi ir svarīgs priekšnosacījums būtiskā energopatēriņa mazināšanā. Visām jaunbūvējamām un rekonstruējamajām ēkām jāpielieto efektīvas energotāupības un energopāšnodrošinājuma standartprasības. Klimata politikā visnozīmīgākais sektors ir transports. Transporta līdzekļu izraisītie izmeši pieaug no gada gadā. Visi

līdzšinējie izmešu samazinājuma centieni ir izstrādājušies neefektīvi un nepietiekami. Arī Latvijā augsta mobilitāte ir viens no ikviena sabiedrības locekļa būtiskākajiem dzīves mērķiem. Automašīnu skaita pieaugums ievairojami apstaidz ceļu un ielu tīkla, kā arī tiltu caurlaidības spēju, it īpaši lielākajās pilsētās. Nepietiekamā transporta infrastruktūras kvalitāte un attīstības tempi vēl vairāk pasliktina vides stāvokli, izraisa bezjēdzīgu degvielas patēriņu, vides piesārņojumu un psihoemocionālo slodzi, palielina satiksmes negadījumos cietušo un bojāgājušo iedzīvotāju skaitu. LZP uzskata, ka Latvijā steidzami nepieciešams radīt jaunu, videi draudzīgu, ilgtspējīgu mobilitātes politiku. Mums jāanalizē mājokļu, darbavietu un brīvā laika pavadīšanas politiskie aspekti, lai radītu jaunus stimulus minimalizēt ikdienas, nedēļas nogales un atvaļinājuma laika pābraucienu nepieciešamību. Jārod jauni stimuli sabiedriskā transporta attīstībai, velosipēdu pielietojumam un kājāmīšanai. Ir nepieciešami jauni finansiālie stimuli videi draudzīgāku, energotaupīgāku transporta līdzekļu iegādei. Kuģu īpašniekiem un lidsabiedrībām jāizvirza jaunas vidi saudzējošas prasības. Šādas prasības jāievieš globālā mērogā, Eiropas Savienībai rādot pozitīvu piemēru.

## **Latvijas lauki**

Latvijas lauki ir nacionālās identitātes, vitalitātes un pašapziņas šūpulis. Latvijas laukiem ir labas nākotnes izredzes. Laukos meklējami ilgtspējīgas attīstības, bioloģiskās daudzveidības dabas, ainaviskie, kultūrvēsturiskie un tautas tradīciju, kā arī valodas dialektu nozīmīgākie resursi. Latvijas lauki ir arī tautsaimnieciskās attīstības stabilitātes garantis. Īpaši izcila vērtība ir viensētām laukos. Viensētas ir teritoriālo struktūru pamatelements, līdzīgi kā ģimene ir sabiedrības pamatelements. Viensētas veido unikālo Latvijas ainavu, tā ir latviskā dzīvesveida neatņemama sastāvdaļa, videi draudzīgas saimniekošanas piemērs ar ilgu vēsturisko pieredzi. Latvijas Zaļā partija stingri iestāsies par viensētu ainavu aizsardzību.

Lauku vide prasa ļoti specifisku tiesisko regulējumu un finansiālo atbalstu, lai straujo pārmaiņu laikā varētu saglabāt savu kultūrvēsturisko savpatību un nozīmi un vienlaikus iegūtu stabilas, ilgtspējīgas attīstības iespējas. Apstākļos, kad iedzīvotāju mobilitātes iespējas ir ievērojami augušas lauki iegūst jaunu nozīmīgu attīstības dimensiju. Telekomunikāciju, tehnoloģiju attīstība daudziem Latvijas iedzīvotājiem ļaus savienot darbu pilsētā ar mājokli laukos. Lauku viensēta, kā otrā dzīvesvieta nedēļas nogalē un atpūtas laikā jau šodien ir dzīves realitāte daudzām ģimenēm. Prasību pieaugums pret dzīves vidi centās kvalitāti šo tendenci tikai nostiprināt. Tas nozīmē, ka neskatoties uz to, ka patstāvīgi lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, zvejniecībā un citos tipiskajos lauku rūpalos nodarbināto iedzīvotāju skaits turpina sarukt, lauku viensētas un mājokļi būs aizvien vairāk pieprasīti. Urbanizācijas negatīvās sekas, pirmkārt vides piesārņojums, troksnis un stress, piespiedīs daudzus meklēt mieru, dabu un psiholoģisko līdzsvaru laukos. LZP veicinās tādu politiku, kuras rezultātā Latvijas lauki atdzims un attīstīsies, taču nezaudēs savu ainavisko, kultūrvēsturisko un dabas vides vērtību. Šajā nolūkā īpaši svarīgs politikas īstenošanas instruments ir reģionālā plānošana, un pašvaldību patstāvības un rīcības spējas kāpināšanai. Pašvaldību lomas stiprināšana un jaunu kompetenču nodošana tām būs mūsu patstāvīga rūpe.

LZP centīsies panākt iespējami augstāku dzīves kvalitāti lauku apvidos. Reģionālo attīstību veicinošajiem politiskajiem instrumentiem jābūt efektīvākiem un daudzveidīgākiem. Īpaši jā rūpējas par cilvēka dzīves ciklam nepieciešamajiem

infrastruktūras elementiem un to pieejamību un sasniedzamību. Te jāmin skola, darbavieta, medicīniskā aprūpe, iepirkšanās utt. Sasniedzamību nodrošina šo pakalpojumu institūciju racionāls teritoriāls izvietojums. Pieejamības garants ir labi attīstīts ceļu un telekomunikāciju tīkls. Katram lauku apvidum piekrīt kāda pilsēta. Pilsētu, kā pakalpojumu centru nozīme lauku apvidu ilgtspējīgā attīstībā, nozīme nākotnē pieaugs. Lauku reģionu apdzīvotības stiprināšanā pilsētu tālākā izaugsmē ir ļoti liela nozīme. Tikai pilsētas spēs nodrošināt pietiekamu kultūras, izglītības un veselības aprūpes kvalitāti. Tādēļ neatņemama Latvijas Zaļās partijas centieni prioritāte būs Latvijas policentriska attīstība. Kvalitatīvi pakalpojumi, izglītības, kultūras, sporta un izklaides iespējām, jaunām darba vietām un kvalitatīviem mājokļiem un modernai infrastruktūrai jābūt katrā reģiona centrā – pilsētā. Tikai šādi būs iespējams lauku apvidiem piesaistīt jauno ģimeņu interesi. Jaunā apbūve lauku apvidos koncentrēsies pilsētās un ciemos, atbilstoši teritoriālajiem plānojumiem. Ārpus ciematiem un pilsētām dominēs esošās apbūves un viensētu rekonstrukcija. Laukos tiks aizsargātas teritorijas tālākai lauksaimnieciskajai un mežsaimnieciskai darbībai. Šajās platībās zemkopībai būs priekšrocības iepretim citiem zemju izmantošanas veidiem. Zemnieki un mežsaimnieki arī turpmāk būs lauku saimnieciskās dzīves mugurkauls. Zemkopji aizvien plašāk ieviesīs videi draudzīgus saimniekošanas standartus, tādējādi gūstot savai produkcijai jaunus noieta tirgus, labāku cenu iepretim konvenciālās zemkopības produktiem. Videi draudzīga saimniekošana, kopta, mozaīkveidīga ainava, maz pārveidotas dabas klātbūtnes Latvijas laukiem piesaistīs aizvien vairāk tūristu un dabas mīļotāju. Kultūrainavas undabas vides atraktivitāte kļūs par jaunu ilgtspējīgu resursu lauku ekonomiskai izaugsmei. Valsts un ES lauku attīstības atbalsta instrumenti jau šodien piešķir jaunu dinamiku un perspektīvas laukiem. Investīcijas jaunās darbavietās, infrastruktūras stiprināšanā, lauku iedzīvotāju izglītībā veicina ilgtspējīgu, videi draudzīgu lauku attīstību. Zemkopji un mežkopji uzrāda daudzveidīgas inovatīvās spējas, dažādo ražošanu, atklāj jaunas izaugsmes un biznesa iespējas. Katram lauku reģionam ir savas stiprās puses, kuras prasmīgi izmantojot, tiek nodrošināta attīstība un saglabāta reģionālā identitāte. LZP īstenoš tādu politiku, kura palīdzēs atklāt reģionu slēptās potences, veicinās un stimulēs šo jaunatklāto resursu izmantošanu, lai straujāk celtu labklājību Latvijas laukos.

Latvijas lauki nodrošina tautsaimniecības ar nepieciešamajām izejvielām. Pārtikas un mežsaimnieciskā industrija apgūst aizvien jaunas tirgus nišas, pielāgojas mainīgajam pieprasījumam. Lauku tūrisms strauji paplašina pakalpojumu klāstu, kvalitāti un apjomu. Būvmateriālu ražotāji paplašina zemes dzīļu izmantošanu un paplašina ražošanu. LZP atbalsta šīs aktivitātes, taču uzstāj, lai visur tiktu pielietotas videi draudzīgākās tehnoloģijas un risinājumi. Katram jaunattīstības un rekonstrukcijas riska objektam jāiztur visstingrākais ietekmes uz vidi novērtējums un plaša sabiedriskā projekta apspriešana.

LZP rosina tālāk paplašināt lauku attīstības iespēju nišas un saskata jaunas izaugsmes iespējas atjaunojamo energoresursu izmantošanā. Mūsuprāt energoģenerējošās jaudas ir jādecentralizē un plaši jāizmanto atjaunojamie resursi. Mūsuprāt katrs reģions laukos spēj pats sevi nodrošināt ar nepieciešamajiem elektroenerģijas un siltuma jaudām. LZP iestājas par lauku reģionu enerģētisko pašpietiekamību. Biomasa, mazvērtīgā un enerģētiskām vajadzībām audzētā koksne, vēja un ūdens enerģija, zemes siltums, enerģētiskās kultūras, organiskie un sadzīves atkritumi ir jāpārvērš enerģijā. Tas būs ieguldījums klimata izmaiņu bremsēšanā, inovatīvajā attīstībā, enerģētiskajā drošībā, neatkarības stiprināšanā un vides

aizsardzībā. Šīm aktivitātēm ir nepieciešams skaidri un nepārprotami definēts valsts atbalsts. Tieši vietējās pašvaldības vislabāk pārzina savas neizmantotās potences energoapgādes un energotaupības jomā, tādēļ tām jāuzņemas attīstības projektu katalizējošā loma. Mazā enerģētika laukos radītu jaunas darba vietas un pavērtu jaunas ilgtspējīgas attīstības iespējas.

Īpaši aizsargājamo dabas objektu un kultūrvēsturisko pieminekļu tīkls veido ļoti būtisku nacionālās identitātes un pašapziņas veidošanas instrumentu. Tieši šīs nacionālās un pārnacionālās vērtības ļauj latviešiem apzināties savu esamību, piešķir mums atšķirīgu identitāti, piesaista tūristus, tādējādi nodrošinot jaunas iespējas mākslai, amatniekiem, vēsturniekiem, dabas pētniekiem un citiem letonikas nozaru pārstāvjiem. Latvija, Latvijas lauki un pilsētas, kultūrvide un ainava ir neaizstājama vieta un vērtība, kura prasa nemītīgu kopšanu un rūpes, atbrīvojot jaunas iniciatīvas un enerģijas latviskas Latvijas tālākā izaugsmē un videi draudzīgas, sociāli atbildīgas labklājības valsts stiprināšanai.